

ROLUL TUTORATULUI ÎN ASIGURAREA CONEXIUNII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI UNIVERSITAR CU PIAȚA MUNCII

Tatiana REPIDA, Mihai PAIU

Universitatea de Stat din Moldova

În articol se analizează rezultatul unui sondaj privind opinia studenților și a masteranzilor cu referire la statusul conducătorului de grupă academică (tutore) în stabilirea și consolidarea relațiilor de comunicare pentru soluționarea problemelor cotidiene ale mediului studențesc și asigurarea conexiunii dintre învățământul superior și piața muncii.

Cuvinte-cheie: *conducător de grupă academică, tutore, tutorat, mentor, mentorat, competențe specifice, piața muncii.*

MENTORING ROLE IN PROVIDING UNIVERSITY EDUCATION TO THE LABOR MARKET CONNECTION

In this article we analyze the result of a survey of student opinion and masteranzilor referring to academic status group leader (tutor) to establish and strengthen relationships cotidiente intercellular to solve environmental problems conexiunii of students and higher education and the labor market.

Keywords: *academic group leader, tutor, tutoring, mentor, mentoring, specific skills, labor market.*

În anul de studii 2012/2013, semestrul II, la facultățile de Psihologie și Științe ale Educației, de Chimie și Tehnologie Chimică, de Științe Economice s-a introdus sistemul de tutorat ca sprijin și consiliere a studenților, în scopul de a facilita integrarea acestora în învățământul universitar. În următorul an de studii experimentul se va extinde la toate facultățile. Nu s-a determinat definitiv dacă Programul de tutorat va include și studenții anilor II și III. În acest context, vom prezenta unele opinii ale studenților și masteranzilor privind mentoratul universitar.

În anul 2007, în „*Studia Universitatis*” [1] a fost publicat articolul „Opinia studenților privind funcția conducătorului/coordonatorului de grup” (autor T.Repida), în care se sublinia că în literatură tot mai des sunt folosiți termenii „mentor”, „mentorat”. În prezent, la USM se experimentează sistemul de tutorat. În chestionarul de opinie propus respondenților am utilizat termenul „mentor”, având în vedere tradiționalul conducător de grup. Sperăm că odată cu precizarea ariei semantice a termenilor „mentor” și „tutore”, „mentorat” și „tutorat” nu se vor atesta interpretări confuze ale acestora.

Se afirmă ca mentoratul și tuturatul sunt concepte-cheie în limbajul educațional postmodern. Unii le consideră sinonime, alții – nu. DEXI consemnează pentru mentor: preceptor, educator; conducător spiritual, povăzitor, îndrumător (p.1129), iar pentru tutore – persoana care are drept, autoritate de tutelă asupra cuiva (p.2090).

În documentele legislative și în practicile educaționale din Republica Moldova acești termeni aproape că nu se regăsesc. Mai des se utilizează termenii „conducător”, „coordonator”, „curator”, „diriginte”. Cercetătoarea M.Vasiliev utilizează termenii „mentor” și „mentorat”, definind noțiunea de mentorat ca fiind „funcția pe care este chemat să o exercite profesorul universitar în procesul de pregătire a studentului ca personalitate și ca viitor specialist, funcție ce comportă o mare încărcătură afectivă, o atitudine grijulie față de dezvoltarea spirituală și profesională a acestuia”[2]. În țările Uniunii Europene, după cum se arată în unele surse, există mai multe practici educaționale și profesionale, care angajează, în forme diferite, activități de mentorat și tutorat. Nu ne vom opri în articolul de față asupra diferitelor semnificații ale tutoratului practicat în mediul universitar. Vom menționa, însă, că „tutorele de grup este cadrul didactic căruia i se atribuie responsabilitatea de a-l consilia pe student într-un anumit an de studii în problemele legate de integrarea lor în mediul universitar și în cele legate de realizarea programelor de studii la care s-au înscris” [3].

Unele cadre didactice și chiar unii studenți consideră că în școala superioară nu este nevoie de tutore/mentor, argumentul fiind că studenții sunt capabili singuri să-și rezolve problemele. „Sunt destul de matură pentru a-mi rezolva problemele apărute” (din răspunsurile studenților la chestionarul administrat). Alții consideră că de dirijare din partea cadrelor didactice au nevoie doar studenții anului I, argumentul fiind că elevii de ieri, studenții de azi au nevoie de o conducere înțeleaptă, deoarece le-ar asigura o integrare mai ușoară în mediul nou școlar și social, adaptarea la noile condiții și exigențe de învățare. „Fiind în anul I nu cunoșteam multe lucruri ce țin de universitate. Aveam nevoie de o persoană la care să apelăm pentru anumite informații” (din

răspunsurile studenților). Persistă și opinia ca grupele academice au nevoie de un conducător de grup (mentor) pe parcursul tuturor anilor de studii, argumentul fiind că și în primii ani de studii, și în ultimii apar probleme ce necesită „intervenția unui conducător competent”: „Poate pare straniu, dar de chestiuni esențiale (lucrări practice, teze etc.) auzi doar de la „lume” și nu de la o persoană competentă” (din răspunsurile studenților anului III).

Pentru evaluarea diagnostică a opiniilor studenților și masteranzilor privind funcția și rolul mentorului în viața studentescă au fost chestionați 694 studenți ai anilor I-III și 111 masteranzi ai facultăților de Psihologie și Științe ale Educației, de Litere, de Matematică și Informatică, de Drept, de Chimie și Tehnologie Chimică, de Istorie și Filosofie, de Fizică, de Limbi Străine, de Relații Internaționale, Studii Politice și Administrative, de Biologie și Pedologie, de Științe Economice, de Jurnalism și Științe ale Comunicării.

Eșantionul este constituit din 13,3% studenți ai anului I, 28,9% ai anului II, 41,6% ai anului III și 13,1% masteranzi.

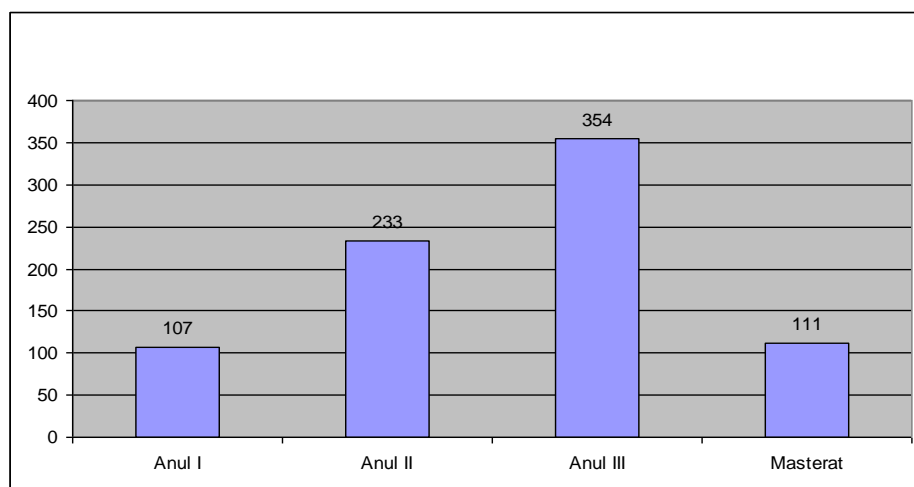

Fig.1. Structura eșantionului.

Vom încerca să analizăm rezultatele obținute. Prima întrebare din chestionar se referă la necesitatea, în viziunea respondenților, instituirii instituției de mentorat.

- A. De mentor au nevoie numai studenții anului I.
- B. De mentor au nevoie studenții anilor I-III.
- C. Studenții universitari nu au nevoie de mentor.

Datele obținute, în funcție de facultăți, sunt prezentate în figurile 2-9.

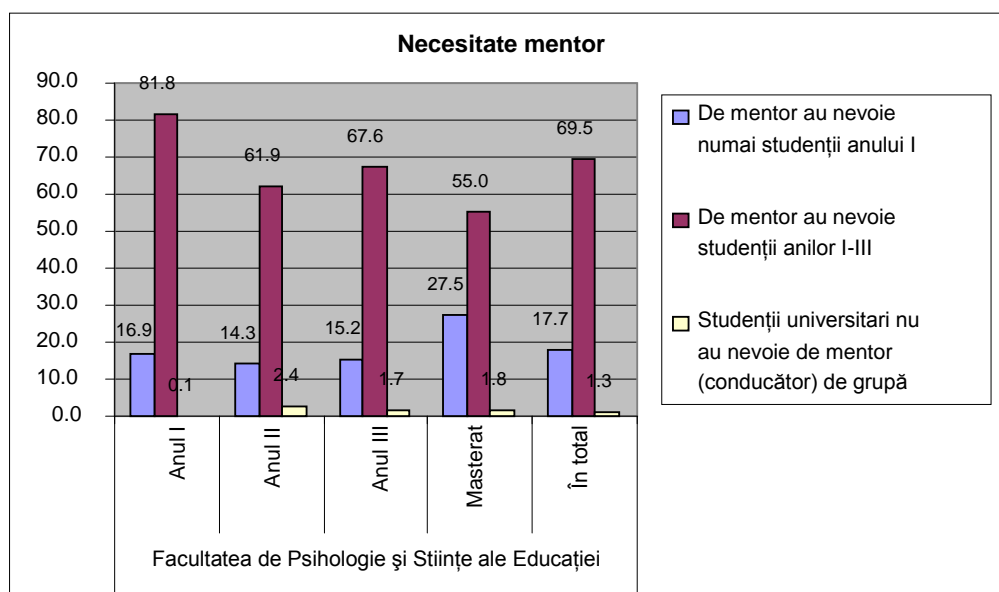

Fig.2.

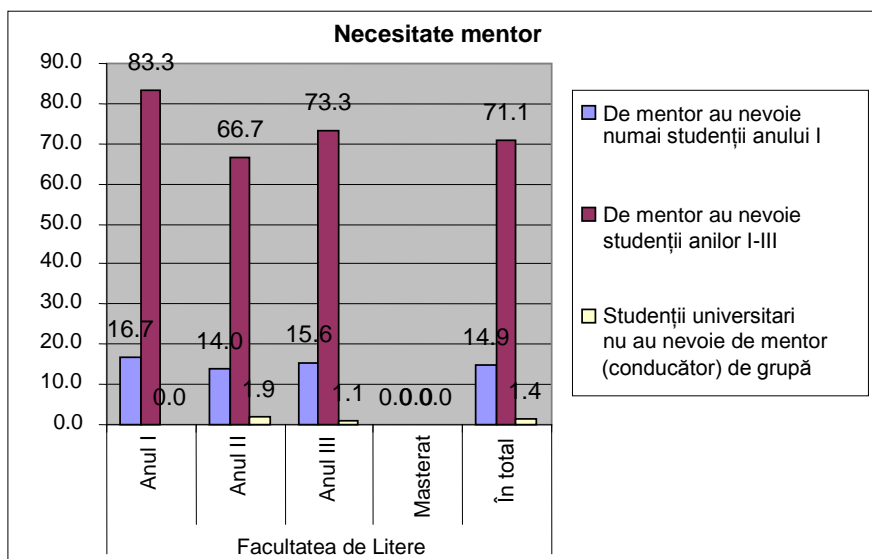

Fig.3.

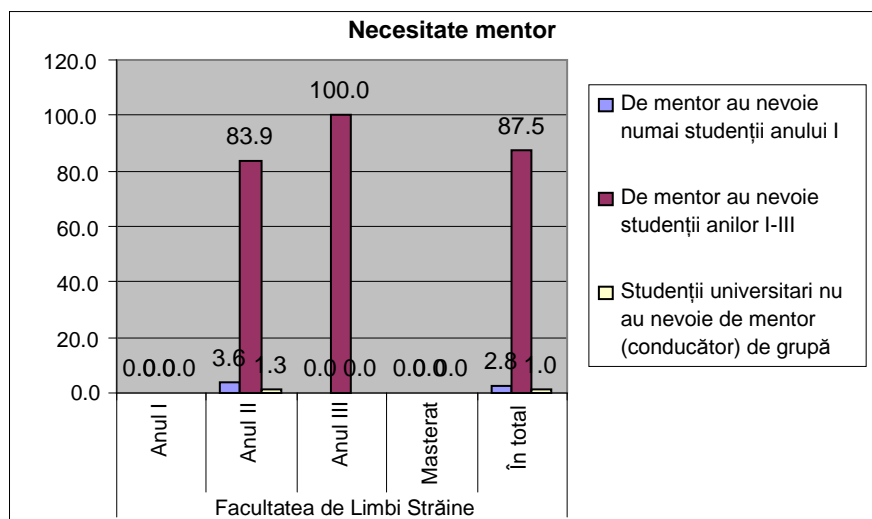

Fig.4.

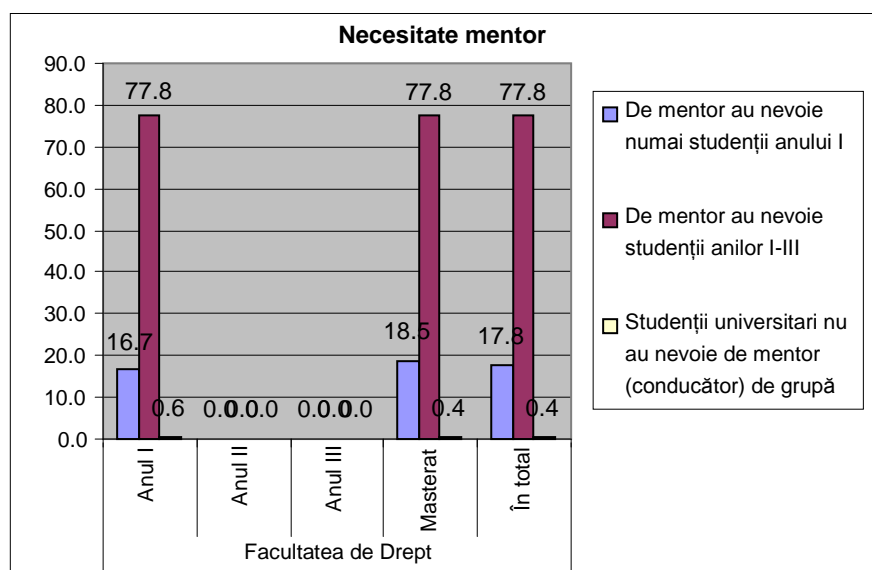

Fig.5.

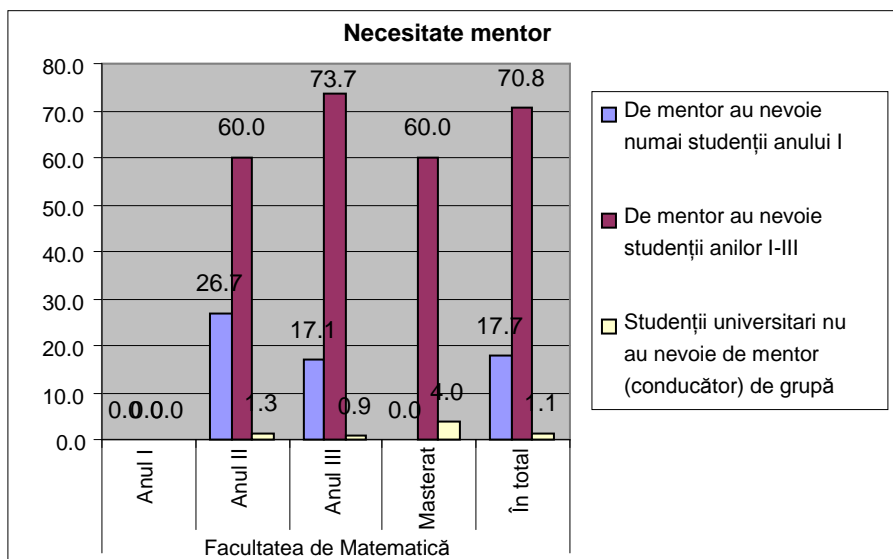

Fig.6.

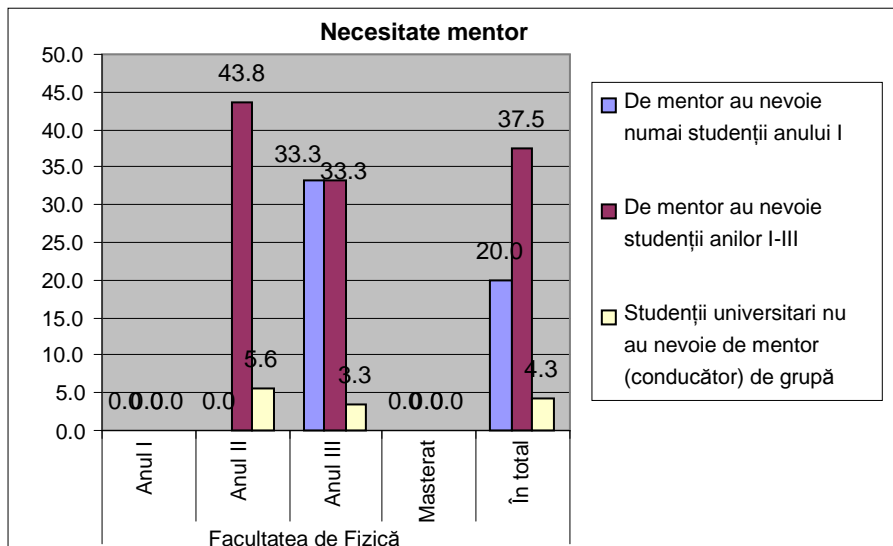

Fig.7.

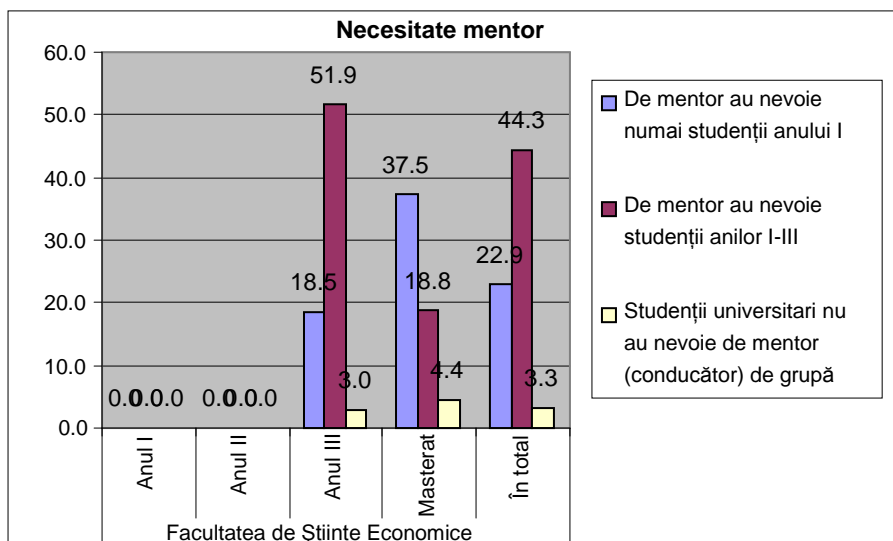

Fig.8.

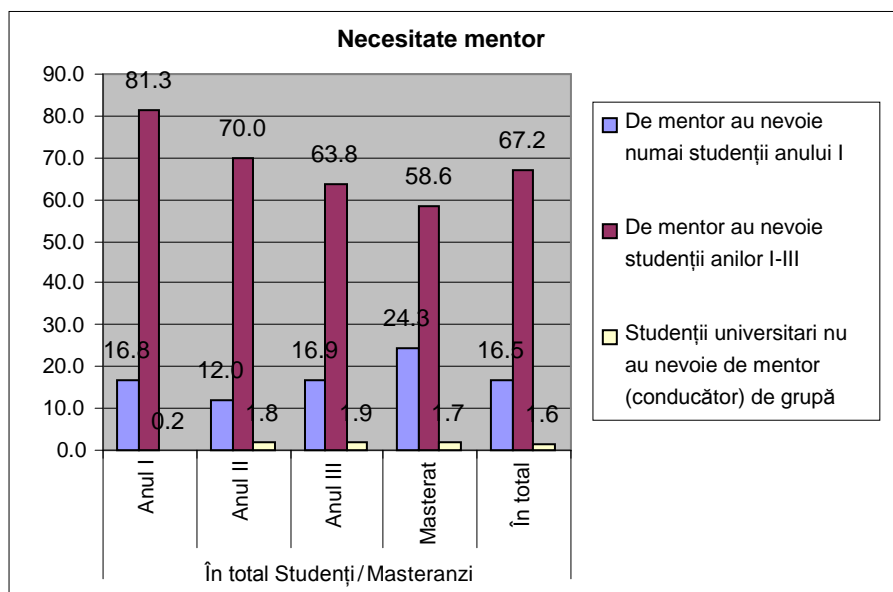

Fig.9.

Rezultate mai înalte s-au obținut pentru varianta *De mentor au nevoie studenții anilor I-III*. Astfel, 81,3% studenți ai anului I, 70% studenți ai anului II, 63,8% studenți ai anului III și 58,6% masteranzi au ales varianta respectivă. Procentul înalt al studenților anului I poate fi explicat prin faptul că în școală funcționează instituția diriginților și, deci, în școala superioară poate fi un diriginte. După cum și era de așteptat, cota studenților care au optat pentru această variantă a scăzut până la 63,8% în anul III. În total, 67,2% din numărul de studenți și masteranzi consideră că în învățământul universitar de mentor au nevoie studenții anilor I-III.

Menționăm ca cei mai mulți studenți care au ales această variantă sunt de la facultățile: Limbi Străine (87,5%), Drept (77,8%), Litere (71,1%). O parte mai mică de studenți care au optat pentru această variantă sunt de la facultățile de Istorie și Filosofie, de Științe Economice, de Fizică (respectiv, 41%, 44,3%, 37,5%).

La varianta *De mentori au nevoie numai studenții anului I* aproape că nu sunt diferențe la studenții anului I (16,8%) și anului III (16,9%). Cota de 24,3% la masteranzi poate fi explicată prin experiența proprie de studii în școala superioară.

Pentru varianta *Studenții universitari nu au nevoie de mentor* au optat 1,6% din numărul total al respondenților. În același timp, la Facultatea de Fizică această variantă a fost aleasă de către 4,3%, la cea de Istorie și Filosofie – de 4,1%, la cea de Științe Economice – de 3,3%.

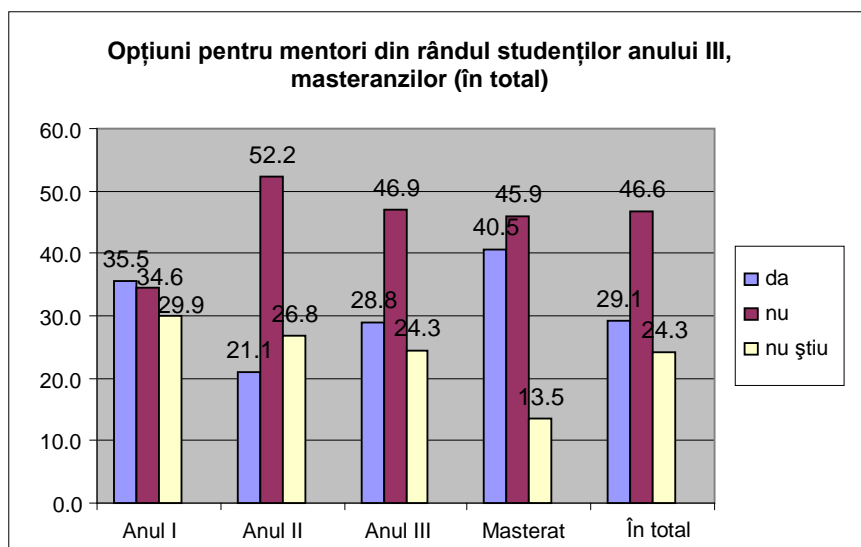

Fig.10.

La întrebarea a doua din chestionar *În unele instituții de învățământ mentorii sunt numiți din rândul studenților anului III sau masteranzilor. Considerați că o astfel de practică este mai eficientă?* (variante de răspuns – *da, nu, nu știu*) am obținut următoarele rezultate: cea mai mare parte din respondenți au ales varianta *nu* (anul II – 52,2%, anul III – 46,9%, masterat – 45,9%). Diferențe mici între *da* – *nu* – *nu știu* se observă la studenții anului I (respectiv, 35,5%, 34,6% și 29,9%), fapt explicabil prin debutul lor universitar. Ne-a părut oarecum mare procentul celor indeciși (*nu știu*) – al studenților anului II (26,8%) și anului III (24,3%).

În fine, 46,9% din respondenții anului III și 45,9% din masteranzi consideră că este acceptată numirea mentorului din rândul lor, de unde putem concluziona că această categorie de tineri consideră că mentoratul le-ar răpi mult timp, ceea ce nu le-ar permite să se concentreze asupra activităților de bază – teza și examenele. Totuși, cota de 40,5% din masteranzi, care consideră că mentorii pot fi numiți din rândul lor, este destul de semnificativă, ceea ce poate fi explicat prin dorința de a acumula experiență în organizarea activităților cu colegii mai mici, experiență valoroasă în activitatea practică.

La întrebarea a treia din chestionar *Enumerați activitățile pe care ați dori să le realizați împreună cu mentorul* studenții au remarcat următoarele: discuții pe diverse teme, probleme legate de carieră, activități extracurriculare, ora de discuții profesionale, discutarea problemelor apărute în grupă, excursii, traininguri etc.

Cea de a patra întrebare s-a referit la problemele apărute în viața studentescă și a colectivului ce au necesitat intervenția mentorului grupei. Au fost enumerate un șir de probleme, începând cu cele organizaționale (organizarea procesului de învățământ, norme de conduită în grup, necesitatea schimbării șefului de grupă, programarea examenelor, orarul etc.) și terminând cu conflictele ce apar între studenți-studenți, studenți-cadre didactice etc.

Întrebarea a cincea din chestionar vizează comunicarea cu mentorul grupei referitor la: a) unele probleme legate de viața în grupă și b) probleme legate de ghidarea în carieră. Răspunsurile respondenților le putem vizualiza în figurile 11-12 (probleme legate de viața în grupă) și în figurile 13-14 (cu referire la ghidarea în carieră).

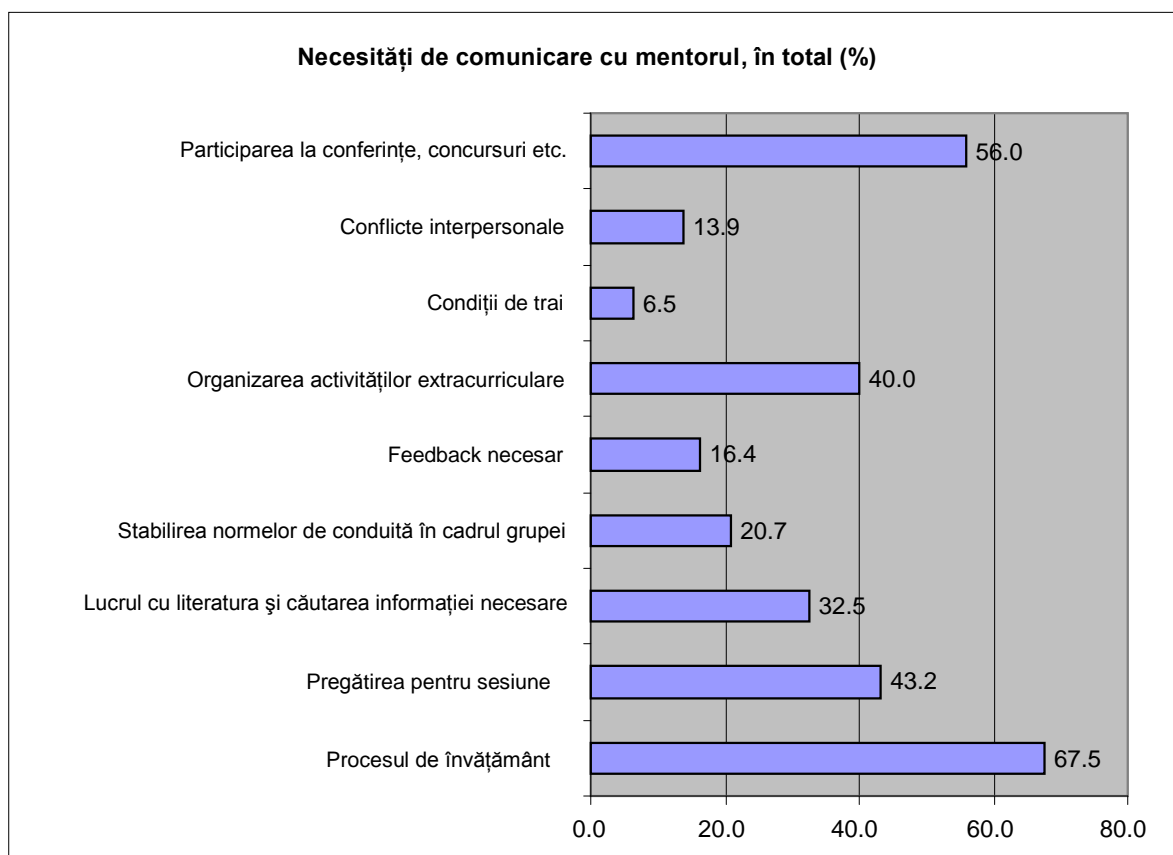

Fig.11.

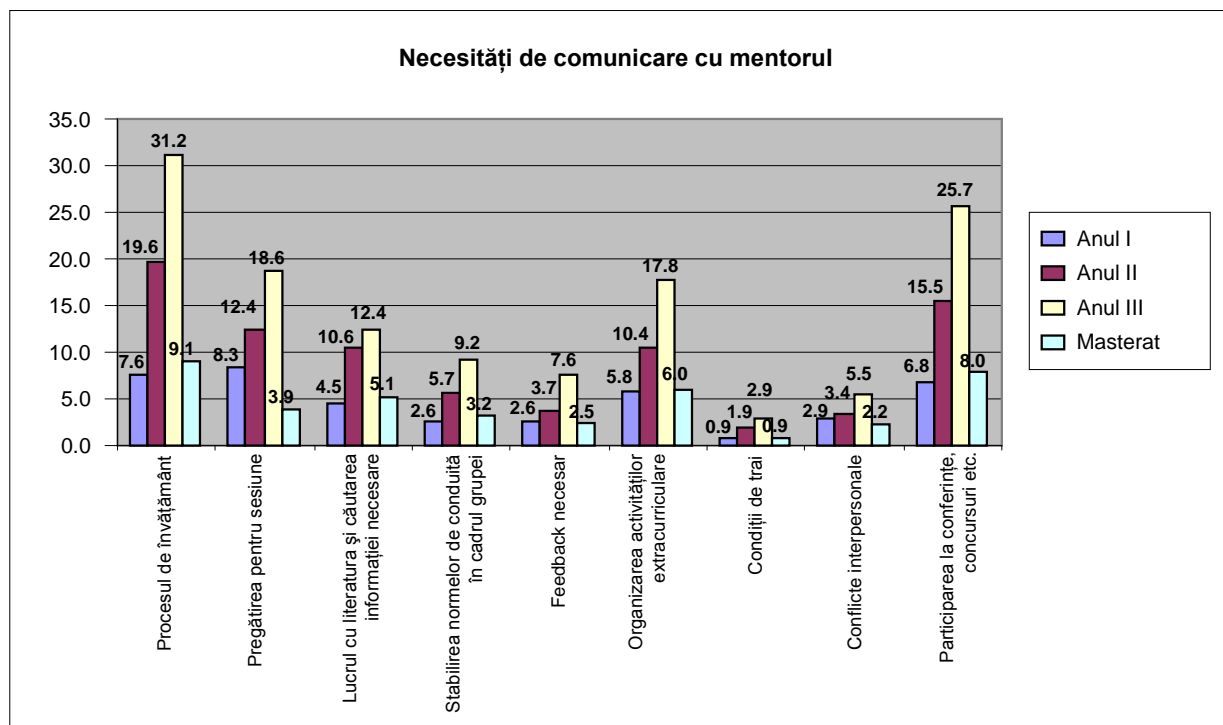

Fig.12.

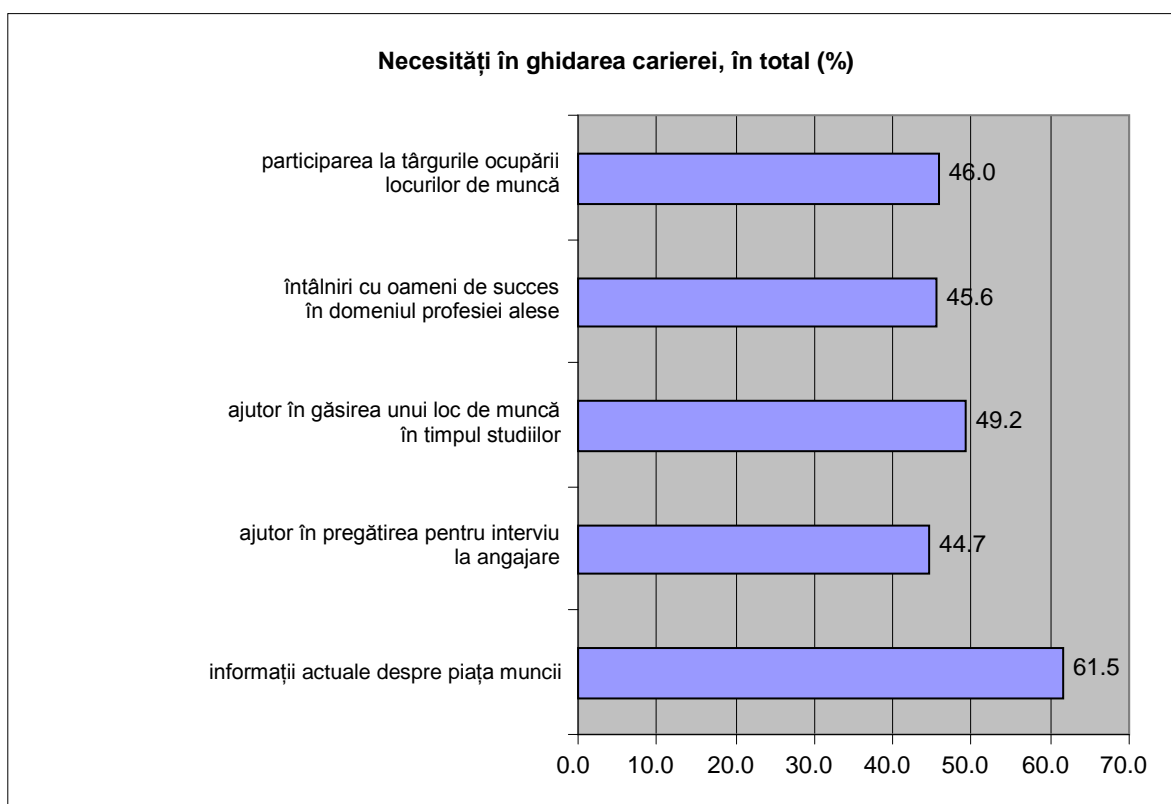

Fig.13.

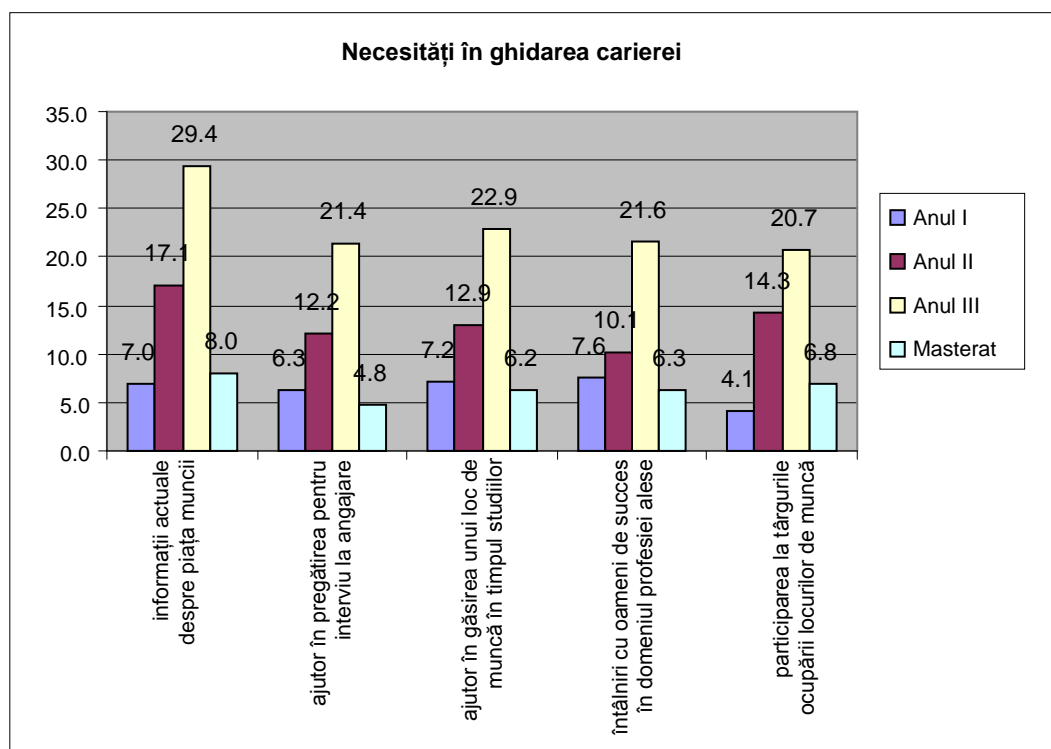

Fig.14.

Pe locul întâi, după cum și era de așteptat, cei mai mulți respondenți au plasat *Necesitatea de a comunica cu mentorul despre procesul de învățământ* – 67,5%, urmată de *Participarea la conferințe, concursuri etc.* – 56% și *Pregătirea pentru sesiune* – 43,2%. E impunător, în viziunea noastră, și procentul celor ce doresc organizarea de activități extracurriculare – 40%.

S-a dovedit a fi, în opinia noastră, oarecum mic procentul celor care optează pentru *stabilirea normelor de conduită în cadrul grupei* (20,7%). S-ar părea că studenții anului I ar fi tentați să dorească respectarea anumitor norme de comportare în mediul universitar. N-a fost să fie așa. Doar 2,6% din numărul de studenți debutanți au ales să comunice cu mentorul despre normele de conduită. Or, e știut că normele odată stabilite și pe parcurs respectate duc la performanțe mai bune în orice domeniu, în cazul nostru – la învățătură.

Mai puțin doresc studenții să comunice cu mentorul despre conflictele personale – 13,9% și despre condițiile de viață – 6,5%.

Procentul destul de mic al respondenților anului I care și-au expus opiniile privind necesitatea de a comunica cu mentorul despre procesul de învățământ (7,6%), pregătirea pentru sesiune (8,3%), lucrul cu literatura și căutarea informațiilor necesare (4,5%) poate fi explicat prin situația actuală din sistemul de învățământ superior, când o parte mare din studenți se confruntă cu dificultăți în ce privește integrarea în procesul educațional, chiar de la debut.

Cea mai mare necesitate de a comunica cu mentorul se observă la studenții anului III (procesul de învățământ – 31,2%, participarea la conferințe, concursuri etc. – 25,7%, pregătirea pentru sesiune – 18,6%). Chiar și participarea la organizarea activităților extracurriculare este mai mare decât la studenții anilor I și II. Experiența acumulată de masteranzi determină o mai mică predilecție pentru necesitatea de comunicare cu mentorul în problemele respective.

Analiza figurilor 13 și 14 ne permite să conchidem că procentul studenților și masteranzilor ce vor să comunice cu mentorul în problemele legate de ghidarea în carieră este destul de înalt. Astfel, 61,5% din respondenți doresc să obțină informații actuale despre piața muncii de la mentor (având în vedere perspectivele de angajare, remunerarea la intrare pe piața muncii, tipuri de experiențe valoroase pentru a fi competitivi la absolvire, competențe, responsabilități, reacții de succes etc.), 49,2% solicită sprijin în căutarea unui loc de muncă în timpul studiilor, 46% doresc să participe la târgurile locurilor de muncă împreună cu mentorul, 45,6% doresc ca mentorii să organizeze întâlniri cu oamenii de succes în domeniul profesiei alese.

Cea mai mare necesitate de ghidare în carieră o au studenții anului III: 29,4% din ei au nevoie de informație despre piața muncii, 22,9% – ajutor în găsirea unui loc de muncă în timpul studiilor, 21,6% ar dori să se întâlnească cu oameni de succes în domeniul profesiei, iar 20,7% – să participe la târgurile locurilor de muncă. Studenții anului II au și ei nevoie de informații despre piața muncii (17,1%), să participe la târgurile locurilor de muncă (14,3%). Masteranzii, în virtutea faptului că majoritatea din ei au un loc de muncă, nu simt necesitatea ghidării în carieră. Totuși, 8,2% din aceștia ar dori să dispună de informații noi despre piața muncii, iar 6,8% să participe la târgurile locurilor de muncă.

În concluzie:

- Majoritatea studenților și masteranzilor chestionați au spus *da* mentorului de grup pe parcursul tuturor anilor de studii.
- Tutorii anilor III vor ține cont de faptul că aceștia au nevoie de mare ajutor în ce privește angajarea în câmpul muncii.
- Tutorii pentru anul I trebuie selectați din timp, astfel ca atunci când începe anul de studii să fie prezenți studenților.
- În grupele academice în care contingentul de studenți permite acest lucru, tutorii pot fi numiți și din rândul masteranzilor.
- În funcția de tutore să fie numite doar acele cadre didactice, care doresc și posedă competențele necesare.

Bibliografie:

1. REPIDA, T. Opinia studenților privind funcția conducătorului/coordonatorului de grup. În: *Studia Universitatis*, 2007, p.59-62.
2. VASILIEV, M. Mentoratul în formarea cadrelor didactice: realitate și deziderate. În: *Studentul – viitor profesor față în față cu școala*. Chișinău, 2003.
3. http://propeto.vdu.lt/files/microsoft_powerpoint_-_educatia_azi_bucuresti_30_mai_compatibility_mode.pdf

Prezentat la 21.05.2013